

A HIDEG ÖVEZET ÉS A FÜGGŐLEGES ÖVEZETESSÉG

A hideg övezet általános jellemzői:

- A sarki szelek uralma alatt áll.
- Az évi középhőmérséklet 0°C alatt van.
- A csapadék zöme hó formájában érkezik.
- Az övezet nagy része a sarkkörökön túl van.

Két övre osztjuk:

- ahol **két évszak** különül el: sarkköri öv;
- ahol **egy** (állandóan fagyos) **évszak** van: sarkvidéki öv.

1. A sarkköri öv

Éghajlat: **tundra éghajlat**

Évi középhőmérséklet: $0\text{--}25^{\circ}\text{C}$

Évi közepes hóingás: $8\text{--}45^{\circ}\text{C}$

Éves csapadék: 200-300 mm

Általános jellemzők: hosszú, zord tél és rövid, hűvös nyár; nyereséges vízháztartás.

Vízjárás: télen a folyók teljesen befagynak, a rövid nyár alatt árvizek.

Természetes növénytakaró: tundra (moha, zuzmó), erdős tundra (nyírral kevert ritka fenyves, majd törpefűz, törpenyár, törpefenyő).

Talaj: köves, homokos tundratalaj.

Felszínformálás: fagyaprózódás; „örök fagy”, fagyos talajfolyás.

Mezőgazdaság:

- ✓ rénszarvastenyésztés
- ✓ halászat
- ✓ prémes állatok vadászata

2. A sarkvidéki öv

Éghajlat: **állandóan fagyos éghajlat**

Évi középhőmérséklet: $-10\text{--}55^{\circ}\text{C}$

Évi közepes hóingás: $25\text{--}55^{\circ}\text{C}$

Éves csapadék: 200 mm körül

Általános jellemzők: egy évszak, állandóan zord tél, a legmelegebb hónap középhőmérséklete is 0°C alatt marad; a Földön mért leghidegebb hőmérséklet: $-89,2^{\circ}\text{C}$ (Antarktisz).

Természetes növénytakaró: -

Talaj: -

Felszínformálás: belföldi jégtakaró, olvadékvizek.

Mezőgazdaság: -

3. A függőleges övezetesség

Függőleges övezetesség: magashegységekben a földrajzi övezetesség elemei egymás felett rendeződnek övezetekbe, övekbe.

Általános jellemzők: Magashegységekben a **tengerszint feletti magasság** határozza meg az övezeteket. Felfelé haladva csökken a hőmérséklet, nő a csapadék mennyisége. **Egymás felett** helyezkednek el az övezetek, övek.

Erdőhatár: a zárt erdők felső határa.

Fahatár: a magányos fák felső határa.

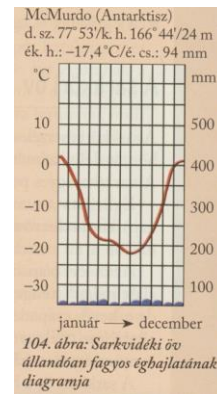
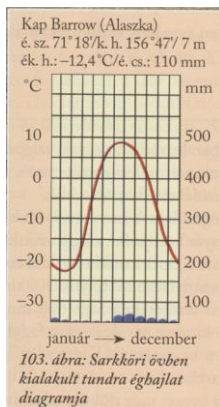
Tartós hóhatár: az állandóan hóval, jéggel borított terület alsó határa.

Mitől függ az övezetek, övek száma?

- a hegység lábának évi középhőmérséklete → minél közelebb legyen az Egyenlítőhöz
- a hegység magassága

A legtöbb az „emeletek” száma: Andok, Kilimandzsáró, Ruwenzori.

Az egyes övezetek, övek határa, választóvonalja függ még: lejtőkitettség, uralkodó szelek, domborzat.

4. Élet a magashegységekben

A természetes növénytakaróval párhuzamosan a **termesztett növények kultúrája** is változik.

A magasabb térszíneken az **állattartás** veszi át a vezető szerepet (szarvasmarha, juh; láma).

Erdőgazdálkodás, fakitermelés.

Bányászat.

Folyók energiájának hasznosítása → **vízérőművek.**

Turizmus: kirándulás, hegymászás, síelés.